

D.
Ó, mennyország szép fénylő, tündöklő csillaga,
Hallgasd, mint könyörög az özvegy és árva,
Mert nincs, aki szánja, hogyha sir az árva,
Csak te árvák, özvegyek, legkegyesebb gyámja.

Elmaradtam árvákkal, szenvedő, betegen,
Ó, nem volt egy betevő falatka kenyerem,
Sir a három árva, ó, anyám, mit tegyek?
Én, az ágyban zokogó, Szüzanyám, mit tegyek?

Ereggy fiam, itt vannak gazdag rokonaid,
Mondd el, hogy mint éheznek kissebb tesvéreid,
Hogy én beteg vagyok, arrol is szóljatok,
Hátha talán megesik a szivük rajtatok.

Megy az árva reszketve, sosem tett még ijjet,
Hogyne indittana meg bármijjen kőszivet,
Két kissebb tesvére ott megyen mellette,
Mindháromnak könnyektől csillog a két szeme.

De agazdag rokonok még meg sem hallgatták,
A három árvára a kutyát uszitották,
Megy a három árva, tovább megyen sirva,
Ó, Szüzanyám, mi van a számukra megírva?!

Egyik utcaszögletnél a legkissebb gyermek
Zokogva így kiált fel, én tovább nem megyek,
Nem megyek, nem tudok, járni már nem bírok,
Jó emberek, egy falat kenyeret adjatok.

Nincsen, ki meghallgassa az árva panaszát,
Így érik el az árvák a szomorú tanyát,
A szomorú tanyát, a nagy beteg anyát,
Ki már meg sem hallhatta árvái panaszát.

Alkony borul a tájra, sötét lett az éjjel,
A szomorú kis háznál látni sem lehet széjjel,
Leborult az árva mind édesanyjára,
Nem sir egy sem, csend borult már az egész tájra.

Jön a hajnal aranyos, bíboros köntösben,
A szomorú kis háznál már világ sem özönlött be,
Ó, jaj, mit látnak ott! négy halovány halott,
Három árva anyjával egy ágyban nyugodott.

Mijjen boldog mindegyik, mosog az ajkuk,
Mert a kegyes Szüzanya megkönyörült rajtuk,
A bus éjszakába hozzájuk leszálla,
A lelküket fölvitte a fényes mennyországba.

Törökkoppány, Sümegi Györgyné, 1936.

Jertek ide Szuzanyának hiv tisztelõi,
Jertek ide Szuzanyának kedves vendégi!
Leborulunk lábaidnál, zokogva kérünk,
Oltalmadban megpinenni engedj minekünk.

Jertek ide bus özvegyek, kik szomorkodtok!
Jertek ide Szuzanyához, itt vigaszt kaptok!
Leborulunk..... stb.

Halljad az árváknak síró panaszát,
O, nézd az elveszett jó édesanyát,
Leborulva..... stb.

Eszelndőnek fordultával mind együtt legyünk,
Drágalátos szent képednél téged tiszteljünk,
Leborulunk... stb.

"Bazási Jozsernétől tanultam, már régen, meghalt, bucsujáró volt,
az vezette a lányokat, aszzonyokat.. Ezt egy vak koldus énekelte
Oreglak, Tukora család az andocsi bucsun".

-

Fájdalmas Szűz Anyához

Jaj de fáj a szivünk kedves édes anyánk
Mert eljöttek hozzád özvegyek és árvák

U. János

- Hét tőr van szivedben elmerült rózsaszál
Vigasztalj meg minket fájdalmas szűz Anyánk
2. Hazuról, messziről ejöttünk, te tiszteletedre
Addj ránk áldást kedves vendégidre
Tudjuk hogy fáj szived el merült rózsaszál,
Reményünk bened van, fájdalmas Szűz Anyám
3. Fogságban szenvedők, jaj de sokan vannak,
Jaj de sokan vannak értük a könyezzők,
Itt sirnak az árvák, kedves édesanyánk
Töröldle könnyünket fájdalmas szüzanyám.
4. Fogjok ki váltója nagy a te hatalmad
Segisd a fogságból hazza az apákat
Fájdalmak tengere, jaj de fáj a szivünk,
Halgasd meg kérésünk töröld le a könnyünk.
5. Hét tőrrel átvert sziv fájdalmas rózsaszál
Reményünk benned van, kedves édesanyánk
Jaj de sok magyar sziv dobban fel e szóra
Kinek fia s párja elhalt a fogságban.
6. Bibor piros rózsa ki nyilt a golgotán
Töröld le könnyünket fájdalmas Szüzanyánk
Felkiált ja szovval, menyei angyalok,
Fiannak halálán ti is zokogjatok.
7. Árva vagyok árva, de árván marattam
Mert megölték nékem szerelmes szent fiam.
Szomoru özvegyek jertek ide hozzám
Sirva nézzétek a fájdalmas Máriát.
8. Jaj de sok itt az özvegy, sok itt a bus árva,
Nincs kenyér kereső elhalt a fogságban
Fájdalmas szüzanyánk tudjuk szeretsz minket
Vigasztald meg szivünk, töröld le a könnyünk.

9. És akik elhaltak, idegen országba,
Tégy babérkoszorut Anyánk a sirjukra
Itt és ott is van egy hagyott gyászsir
Majd eleped szivünk anyánk a bánattól.

10. Fájdalmas szüz anyánk jaj de fáj a szivünk,
Vigasztalj meg minket töröld le a könnyünk
Es hogyha majd eljön a mi végső óránk,
Kérünk, jőj el hozzánk, fájdalmas szüz anyánk.

11. Itt sirnak az árvák, kedves édesanyám
Vigasztalj meg minket fájdalmas rózsaszál.
Tartod szent fiadat, szüz öledben halva
Fájdalmas köszörüt készítettünk számodra.

12. De sok édesanya sir itt fájdalmában
Siratja jó férjét, ki elhalt a fogságban
De sok anyai sziv dobban fel e szóra
Kinek kedves párja elhalt a fogságba.

13. Dicsőség imádás a Szent Háromságnak
Tisztelet adassék fájdalmas Anyának
Hogy a menyországba veled fönt lehessünk
Fájdalmas szüzanyánk Téged dicsérhessünk.

Megy a három árva ki a kis tanyára
nincs a ki meghalgassa az ő panaszukat,
leszálot Mária amagas kék égből,
a három kis árvát magával vite föl

"ez a 3 kis árvák édes anyjukrol szól,nagyon szép a dalama,kódís
bácsiktól halotuk.édes anyámtól tanultam".

Csurgó,Borbély Teréz,1913.

/Áásd teljes szövegét és énekét a főszövegek között/

-

Ének a segesdi bucsuban

Mária,Mária,Szegény árva néped,
ne hagy el benünket Szegény Magyarokat.
Tengrnek csilaga Magy^arok védő aszonya,
Könyes szemmel kérünk,halgasd meg kérésünk,
a csilagos égből tekincs a Magyarra,
Mária,Mária,tengernek csilaga.

-

Köszönteni jötünk oh Mária,
Drága s^sent nevedért Isten anyja,
Köszöntünk tégedet Mária,
Mária Ur Jézus Szent anya,
angyalok k^krájné aszonya.

Segéld meg népedet óh Mária,
ne had árva néped Isten anya,
Köszöntünk..... stb.

Szegény árva néped sirval kiált,hozád,
Ne takard el tőlünk a drága szép orv^vád,
Köszöntünk tégedet Mária,
Mária,Mária szent anya,
angyalok kirájné aszonya.

Csurgó,Borbély Teréz,1913,/kézirásos levele után/.

Ó, én elhagyatott fájdalmas Szüzanyám,
Holtig árva leszek, ha te nem nézel rám,
Mer nincs a világon, aki meghallgasson/hallgatna/,
Vagy egy vigasztaló szót énnékem adjon/adna/.

Hétéves koromra árvára maradtam,
Mindkét szüleimtől egyedül hagyattam,
Maradt még életbe egy gazdag nagynéném,
Kit gondviselőül rendeltek énmellém.

Ugy, mint az férjének gondomat viselé,
Gyenge kér arcomat naponkin megverá.

Már többször kimentem én a temetőbe,
Jó szüleim sirját siratgattam rendre,
Zokogval, jajgáival föl-fölsóhajtottam,
Kelj föl édesanyám, siró hangon mondtam.

Még életben voltál, tőled azt hallottam,
Hogy Mária árvák édesanyja, tudtam.
Kelj föl édesanyám, csak egyet szólj hozzám,
Mindjárt öröme gyul kisirdogált orcám.

Jaj, de nem hallotta, hjába zokogtam,
Néma keresztjénél jába kiáttoztam,
Mer a halál álmát oll méllen alussza,
Hogy árvája szavát meg sem hallgathatja/még meg sem hallgatja/
Ne hagydj/j!/ el szent fiam, de~~xx~~ jén sem hagylak el,
Meg is jutalmazlak örök dicsősséggel.

Hódoshát/Nikla/, Horváth Györgyné, Kesztyüs Örzse, 1898, Gyugy.
-
Ez az ének megjelent ugyan Somogyi népköltészet c. kötetünkben/Hang-
lemez 22.sz./ és a kötet mellékleteként kapható fólia-lemezen, mégis
közreadjuk több okból is. E szakrális kiadvány Árva-énekek csoport-
jába tartozik szöveg-tartalmi vonatkozásai miatt. Másrészt: gyűjtésünk
legértékesebb darabjai közé tartozik, mint históriás-típusú/középkori/

dallam/feltevésünk szerint egy kb.16.századi már-már elfelejtett vallásos népénekéről van szó/.Itt bátran használhatjuk a"históriás" jelzőt.A szöveg az általunk istóriás szerzeménynek nevezett kategóriába tartozik,amit több vallásos ponyván is meglettünk/az alanti közlésben/.Végül is azt mondhatjuk,hogy egy viszonylag gyenge "istóriás szöveg"hez kötődött egy "historizáló melódia"/amiért nagy köszönettel tartozunk Horváthnének,hogy ilyen ritka,ma már alig,vagy egyáltalán nem ismert régi dallamot őrzött meg/.Itt is megfigyelhetjük azt a folklorizációs,csissoló-formáló,ujraalkotó készséget,ami a paraszti jó énekesek tulajdona,s ami egyben a sokat hangoztatott "variáns"-problémaalapkérdésével is összefüggésben van.

Nézzük a ponyvaváltozat egyikét!

Legujabb istenes énekek a boldogságos szüz Mária szent olvasójának szentéges titka kiosztásának végbevitele előtt.-71.sz.-
Kiadta BORS ISTVÁN bucsujáró énekes Botykon.Nyomatott Bartalits Imrénél,Eszterházy ugcza 12.sz. -Budapest,1892.

Egy szomoru elmaradt árváról.

Dala:Oh áldott szent Isten ki megvigasztaltál...

Legújabb Istenes ének a boldogságos szűz Mária szent olvasójának szentséges titka kiosztásának végbevitelére előtt.

Kiadta: Bors István bucsujáró énekes Botykon.

Budapest 1892. Nyomatott Bartalits Imrénél Eszterházy utca 12. sz.

Egy szomorú elmaradt árváról

Dala: Oh áldott szent Isten ki megvigasztaltál

Oh hol vagy énnékem szomorú szűz Anyám
Holtig árva leszek, ha te nem nézel rám.
Mert nincs oly fényes nap ki nékem ragyogna,
Nincs emberek között, ki megvigasztalna.

Igaz az árának hármas a tüköre,
De nagy keserűség bubánát jár vele,
Mert a szegény árvát mindenek utálják,
Ütik, verik, dobják, sehol sem pártolják.

Hét éves koromban árvára maradtam,
Mindkét szüleimtől egyedül hagyattam,
Nincsen aki hozzám csak egy jó szót adna,
Egy kis kenyér helyett arczul nem csapkodna.

Özvegyszerű éltén nyílik három virág,
Kit senki sem becsül, lenéz egész világ.
Özvegyszerű, árvának nincsen pártfogója
Csak egyedül te vagy fájdalmas szűz Anya.

Azért hozzád jöttem szent képed keresni,
Mert csak nálad tudok kissé megpihenni
Mert nincs a világon, a ki meghallgatna
Vagy egy vigasztaló szót énnékem adna.

Maradt még életben egy nagy gazdag néném
Gondviselőnek, kit rendelték mellém,
Ugy mint testvérjének gondomat viseli,
Gyerge arczáimat naponként megveri.

Könnyeim hullanak jaj, jaj zápor módra,
Ha egyedül vagyok gondolok sorsomra
Mert most olyan irigy, kaján ez a világ,
Egyik nép leköpdös, a másik arczul vág.

Már többször kimentem én a temetőbe,
A szüleim sírját siratgattam rendre,
Zokogva, jajgatva, föl-föl sóhajtoztam.
Kelj föl édes anyám, síró hangon mondtam.

Míg életben voltál, téled ezt hallottam,
Hogy Mária árvák anyja azt már tudtam,
Kelj föl szülém, kérlek csak egyet szólj hozzám,
Mindjárt öröme gypl kisírdogált orcám.

Jaj de nem hallotta, hiába kiáltoztam
Néma keresztjénél, hiába zokogtam,
Mert a halál álmát oly mélyen alussza,
Hogy árvája szavát meg sem is hallhatja.

Hozzád folyamodom szűz anyám Mária,
Jól tudod, hogy milyen özvegy árva sorsa,
Nézz reám Mária mint özvegy s árvára
Mert te vagy bus szivem megvigasztalója.

Szomorúságomat én ki nem mondhatom,
Csak a fűzfa vessző mutatja példámat,
Mert a többi fának fölfelé gallyai,
Örömmel néznek ki, hogy ha eső éri.

Mert a fűzfa vessző mutatja a jelét
Hogy az árva özvegy lesíti a fejét
Ez az út mennyekbe vezet egyenesen,
Ha Isten végzését veszed te szívesen.

A szomorú fűzfa mindig sirt, bus vala,
Mióta a Jézus hátát megszaggatta,
Jaj lésszen azoknak, kik az özvegy árvát
Bűn nélkül megbántják, sédják és átkozzák.

Mert megszomorodott már a fűzfavessző,
Az árvák bántása nem lesz elfelejtő.
Ne hagyj el szent Fiam, de én sem hagylak el,
Meg is jutalmazlak örök dicsőséggel.

Amen.

A BOLDOGSÁGOS

SZÜZ MÁRIÁHOZ
szent énekek

_ovális körben Mária/

1. Drága szent szüz, tekints le hiveidre,
2. eljes szépségű Mária.
3. Oh gyönyörűséges boldogságos szent szüz.
4. Isten hozzád csudákkal tündöklő szép kép.
5. Isten hozzád szép virágszál.
6. Hála legyen az Istennek,

-
199.szám,-
PESTEN, 1869.nyomatgja kiadja Bucsánszky Alajos
/Ósz-utca 20.szám a./-----
/Szüz Mária szent képe előtt való ének+^{II}ohászzkodás a szent kép előtt,
+II ének, +VI.A bucsuról hazajövetre ének stb.itt nincs gépelve;máshol/- - -
Ének a csodatörténetről
Dalla: Oh szentéges szüz anya.

⊕ Közölve a csodatörténetről

Megkondula bus harang, szomoruan hirdeti
Hogy ma egy édes anyát a gyász sirhant fedi,
Ének hat árvája marad árvaságra,
Akik nagy kesergéssel panaszkodnak sirva
A legidősebbik szól, Istenem mit tegyünk,
Árvaságra jutottunk oh jaj mi lesz velünk,
Vannak rokonaink, akik távolvannak,
Szegény árvaságunkba ők el sem fogadnak.
Te Juliska testvérem te vagy legkisebb,
Édes jó anyáknak te voltál legkedvesebb,
Oh jaj hová leszünk árva életünkben,
Mikor te is csak most vagy a negyedik évben.
Én vagyok az idősebb, Annuska a nevem,
De még én sem töltöttem be 14 évem,
Édes testvéreim de szomoru mély gyász,
Porult árva szívünkre, nincsen apánk, anyánk.
Édes jó atyánkat is a sir rég fedte,
De volt aki gondozott, jó anyánk helyette,
Hát most mi lesz velünk, sem apánk, sem anyánk,
Mi vagyunk e világban a legnaagyobb árvák.
A hatk árva sirdogál, nyújtja jaj panaszát,
A jószívű szomszédok őket vigasztalják,
De a vigasztalás nekik mind hiába,
Édes anyjukat látják a gyászkoporsóba.
A hat árva panasz, sirása égbe száll,
Most temetik el tőlük a jó édes anyát,
Kiséri a sok nép, kíséri hat árva,
És az egész kísérek fakadnak sirásra.
Csendes temetőbe ér már a gyász kíséret,
Utolsó áldás hangzik a koporsó felett,
Mindjárt el lesz fedve sötét sirhant alá,
Ki vigasztalja meg majd ezután az árvát.
Sir az árva, sir a nép a gyász sirhant felett,
Mert a gyászos koporsó a sir felett lebeg,
Az árvák jajszavai föl az égig száll,
Oh boldogságos szent szüz, te szánd meg az árvát.
El van szépen hantolva, el van már temetve,
Az árvák édes anyja, akik keseregve
Busan tértek haza, a gyászos hajlékba,
Ott szépen imádkoztak térdre leborulva.

Azt mondá a kisebbik, oh Annuska néném,
 Gyerünk vissza mamához én ott imádkoznék,
 Elmegy a hat árva ki a temetőbe,
 "desanyjuk sirjánál borulnak a földre.

Hangzik az estharangszó az ur Urangyalára,
 A temetőbe végzi el azt a hat árva,

Már a temetőőr kéri őket széepn,
 "enjetek jó gyermekek haza szép csendesen.

"Imájukat végezték az árva gyermekek,
 Sirva csókolgatták meg a gyászos keresztet,
 Ekkor a gyászsirból, hallik fájdalmas szó,
 Elő hangot hallottak jó édes anyjuktól,

Felhangzik az árváknak jajszavai ujra,
 És elkiáltják, hogy az édes anyjuk szóla,
 Összefut a sok nép és temető őr,

A sir fölásására hozzá is fogtak ők.

"Kivették a koporsót s rögtön fölnyitották,
 mert a jó anya szavát mindjebben hallották.

Az árvák öröme sirásba vegyülve,
 mert a jó édes anyjuk előttük volt élve.

"Az Isten így fendelte, hogy még megmenthették,

a jó anya életét, hogy mindjárt kivették,
 mert csak elrejtőzve volt és élethez tért,

Már tovább mesélheti kedves hat...

Egy szegény árva gyermek siralma.
Dallama: Ily késő éjszak ki jársat.

Oh de fáj az én szivem, gyász az én életem,
Árva vagyok nincs senkim oh édes Istenem.
Reménycsillagom létűnt meghaltak szüleim,
Éjjel nappal siratom kedves nevelőim.
Ott a rideg hant alatt pihennek tagjaik.
Jaj már nem örlálnek engem hűlt karjaik.
Semmi vig napom nincs mióta ^{ma} elhagytak
Nincsen kenyérkeresőim a sirba szállottak.
Zápor módra hullanak keserves könnyeim
Jaj csak rongyokból állnak testi ruháimatim.
Is enem én Istenem de gyász az életem
Még a kenyereimet is könnyeimmel eszem.
Sehol vigasztalást nem nyerek én számomra
Csak egyedül én vagyok egy szomorú árva.
Teli vana poharam keserű örömmel
Jaj én nekem árvának ki kell üritenem.
Vigasztalást hol vegyek, keresek hiába
Reám még a napnak is gyászban sűt sugara.
Áldott kedves szüleim kimegyek hozzátok
Sirotokra borulok és ott én meghalok.
Nem leszek többé árva megszűnnek bajaim
A jó Istent veletek imádom szüleim. Amen.

1889. Bay M. o. A

⊕ leírta az édes anyja

Oh Mária, de ha nincsen nékem anyám,
 Nincsen itt a földön ki gondot visel rám,
 Oh mely olyan rossz a világ,
 Rokonaim is megutálnak,
 Vigasztalás helyett bánatot okoznak.
 Hozott néki menyből gyönyörű virágot,
 Ne sirasd kis lányom az édes anyádat,
 Mennyekben van, csak ne sirjál,
 E földön rád boldogság vár,
 Én vagyok tenéked felnevelő dajkád.
 Ne sirj lányom ne sirj, majd lesz édes anyád,
 Mennyből szűz Mária gondot visel reád,
 Egykor a csillagos égben,
 Elem örvendezzél mennyben,
 Örökkön örökké tartandó örömben.
 Ezt mondván a kis lány; oh édes szűz anyám,
 Nem siratom anyám, ha te vagy pártonám,
 Te vagy legjobb édes anya,
 Ki az árvát el nem hagyja.
 Tudom nem leszek már soha többé árva.

Amen.

/más, de ebben az összefűzött sorozatban a folytatás a 9. oldalon/

Árvák vigasztalója

Dallama: Ime hogy magzatja született a szűznek.

Sír egy árva kislány kint a temetőben
 Térdepelvén, zokog, kesereg szívében,
 Jajszavakkal kiáltozza,
 Hogy nincsen már atyja anyja,
 Föld gyomrában nyugszik a vigasztalója.
 Imádkozik szegény és újra följajdul,
 Keserves könnycsepje anyja sirjára hull,
 Kelj fel, lekj fel édes anyám,
 Nincs aki gondot visel rám,
 Nem maradt e földön senki ilyen árván.
 Elmúlt a fényes nap immár nyugvóra száll,
 A szegény kis árva mégis ott sirdogál,
 Imádkozik, sir magában,
 Mária leszállt hozzája,
 Így szól: ne sirj lányom, nem vagy többé árva.

V. ö. Keztyűs Örné (1878)
 emelével.

Arva gyermek, jer ki a temetőbe,
Ott nyugszik az anyai szív
A gyászos gödörbe.

Arva-errel
Köntör lóta.

14.

(2)

Szomoruan zúg a harang,
Bánat ül minden arcon,
A temető gyász-mezején,
Könny ragogy a sirhanton.

Ott nyugosznak a halottak,
Ártatlan kis csecsemők,
Kit szülői szivetektől
Elzárt a zord temető.

Jer ki velem árva gyermek,
Jer ki a temetőbe,
Ott nyugszik az édesanyád
A gyászos sirgödörbe.

Sároly, Keresztes 1900

15.

Egy hiányos füzet 8. oldaláról/

D. Dr. Árnóly övte

Özvegy, árvák éneke.

/Dallama: Mária jó anyánk/

Ó, szomorú árvák,
Kesergő özvegyek,
Kinek nagy bánattal van tele szívetek.
Jertek velem együtt a szűz Máriához,
A szomorú busz ^{árvák} ~~anyák~~ édes, jó anyjához.
De mély ez a tenger,
De mély az érzete,
De még annál mélyebb az árva keserve.
Mert nincs édes anyja,
Nincsen édes ~~anya~~ ^{anya},
Csak a szűz Anyában van minden bizalma.
Azért ne sirjatok árvák és özvegyek,
Égben találjátok, kit úgy szerettetek.
Ne sirjon szívetek,
Ó, mert van anyátok,
Édes szűz Mária
Visel gondot rátok.

-
/e lapokon van töredékben a máriazelli eset: szívet-kirabló lányról,
valamint Ének a Jézus szíve tiszteletére: Dicsértessék J. drága sz.
neve. Összejöttünk szíved tiszteletére. Hoztunk ~~neked~~ érted égő szívet.
Jézus szíve fogadj el bennünket.. stb. 4 strófával; majd a Mária ének:
Nyiljon ki szívetekben az öröm virág kezdetű ismert ének 7 strófával/.

Az özvegyek árvák édes jó anyjához, a boldogságos
szűz Máriához.
Dallama: Eredendő bűnnek nagy a gonoszsága vagy mártirok asszonya, egek ki

Óh árvák, oh árvák, kesergő özvegyek,
Jól tudom, jól tudom, fáj a ti szívetek,
Jól tudom, a balsors üldöz benneteket,
Halálig bubánat tölti szíveteket.

Oh árvák, oh árvák, kesergő özvegyek,
Jól..... s b
A hit hideg világ, hozzátok mostoha,
nem is volt nem is lesz vigasztokra soha.
Oh árvák.....

Jól tudom.....
Hozzátok a világ olyan mint a tövis,
Sebet adt rajtatok, ha imádkoztok is.

Oh árvák.....
Nincs a nagy világon, nincs becsületetek,
Csurog telt keserű pohárt ürítettetek,
A kegyetlen balsors így bénik veletek.
Szegény özvegy, árva, bármerre tekintsen,
Nincs aki fölői sorsán könnyebítsen,
nem talál sehol sem, ki megvigasztalja,
Társadalom között, ki fölmagasztalja.
Ha véletlen eset, kérdi egy jó barát,
Kérdi barátjától: láttál-e már árvát?
Ezt feleli: láttam árvát és özvegyet,
Sorsától az ég és föld ura mentsen meg.
Szegény, özvegy, árva busan jár mindenütt,
Mint a kinek mér a halál órája út,
Oly szomorú, oly bus, mint a szomorú fűz,
benne sok szívtelen ítéletet, gunyt üz.
Ha felkel az özvegy, árva az ágyából,
Felsőhajt az égre Istenem, Istenem!
Nincs apám, nincs anyám, nincs nekem hitvesem.
aj de szomorú az özvegy árva sorsa,

Jaj de szomorú az özvegy árva sorsa,
megtudja mondani, aki ezt próbálja,
jaj, mert e világon nincsen segítője,
A gyász-sírban nyugszik kenyérkeresője.
Csak az Istenben van minden bizalmuk,
A szép szűz Mária az ő pártfogójuk,
E siralom völgyben oly sokat könyeznek,
Azért fáj a szívrük, hogy hová legyenek,
A szegény özvegynek gyászos az élete,
mert, már nem tisztelt szerett gyermeké.
Hogyha eltemették az ő kedves párját,
Nem leli a háznál többé nyugodalmát.
Még a legkisebbi is eztet kiabálja,
Má sem nézhetek az öreg anyámra!
A szegény özvegynek könybe lábad szeme,
Siránkozva indul ki a szérus kertbe.
Isten gyermekei, egy szóm van hozzátok,
Édes anyáttal, kérlek, jól bánjatok.
Bus özvegyek árvák, jaj ne sirjatok,
Itt van szűz Mária, a vigasztalótok.
Neki mondjátok el szívetek fájdalmát,
Megnyitja tintekek mennyország ajtaját.

Itt marattam én árván,
Özvegyen és árván.
Nem volt nékem sehol sem
Egy darab kenyérem.

⊕
Köz.

Breggy fíjam id vannak
Gazdag rokonajim,
Mond el, hogy mind éheznek
Kisebb testférejid.

Arról is szójjatok,
Hogy én beteg vagyok,
Hátha talán megcsik
A szive rajtatok.

De ja gazdag rokonok,
Még meg se hallgatták,
Mind a három árvára
A kutyát uszították.

Megy a három árva,
Továbbmegyen sírval,
Ó Szüzanyám, mi van a
Számunkra megírva.

Megy a három árva
Ki a kis tanyára,
Nincs, aki meghallgassa
Az ő panaszukat.

Leszállott Mária
A magas kék égből,
A három kis árvát
Magához vitte föl.

"Ezt is kódis bácsitól hallo-
tuk. Szoktak járni bucsura és
vásárra is és ha jöttek haza,
be szoktak jönni a pusztákra is."

Csanyó Borbély Péter, 1913

Hová mész kedves kis árva,
Ijen sirdogálva?
Ugyan mi lehet a bajjod,
Mond meg hamarjába?

Csatában az édesapám,
Föld alatt az édesanyám,
Azér megyek a harctérre,
Megkeresem apám.

Ó, jaj, kedves kicsi árva,
Menjünk akkor égyütt,
Mekem izs od van hidvesem,
Kit nem felejtetek.

Égyütt mennek, sirdogálnak,
Jajszóval elindulának,
Hogy megkeressék őket,
Kit látni óhajtának.

Amind mēnnek a mezőkön,
Látnak keresztetek,
Rajta vannak fölirva
A honvédsereg nevek.

Égyüt mēnnek bandukolva,
Sirtól tovább tántorogva,
Mig égyyszer csak megtalálják
A nevetek fölirva.

Ó, jaj, kedves kis árva,
Nem megyek tovább veled,
Itt nyugszik a hidvesem,
Kiért elfárodтам.

Ezen idegen országban
Sokat siránkoztam.
Vadvirágból koszorut
Sirjára fonok most.

En is megtaláltam apám,
Kiért fáradoztam,
Kire kegyes sorsom
Mindig rábizhattam.

De már a föld alatt vagyok,
Most lettem csak árva nagyon,
Ha csak a jószívü népek
Nem lesznek pártomon

A Kárpátok alja
Ragyog égi fényben.
Leszállott Mária
A magyar seregben.

Segiti legyőzni
A sok ellenséget,
Hozott neki^k mennyből
Egi erősséget.

Ne féljetek magyarok,
Ti bátor harcosok,
Mert veletek vagyok,
Egi szüz anyátok.

Segitem legyőzni
A sok ellenséget,
Gőzelemre viszem
Ügyeteket néktek.

Ó, Mária, égi anyánk,
Könyörögj érettünk,
Szent rózsafüzérrel
Mi érted könyörgünk.

Kérjed szent fiadat,
Segítsen bennünket,
Szüntesse meg tőlünk
Sok ellenségünket.

Nemsdéd, Tislér Katalin, 1900.

by Arva-éneke 269
~~Istoriás dal~~
~~(szent ének-árus éneke)~~

1235

Hová mész kedves kis árva?
Ijjen sirdogálva?
Ugyan mi lehet a bajjod?
Mond mag hamarjába.
Csatában az édesapám,
Föld alatt az édesanyám.
Azért megyek a harctérre,
Megkeresem apám.
Ó jaj kedves kicsi árva,
Mennyünk akkor együtt!
Nékem izs od van hidvesem,
Kit nem felejtetek.
Együtt mennek, sirdogálnak,
Jajszóval elindulának,
Hogy mekkeressék őket,
Kit látni óhajtanak.
Amint mennek a mezőkön,
Látnak kereszteteket.
Rajta vannak fölírva
A honvéd sereg nevek.
Együtt mennek bandukolva,
Sirtól tovább tántorogva,
Mig egyszer csak megtalálják
A neveket fölírva.
Ó jaj kedves kis árva,
Nem megyek tovább veled,
Itt nyugszik a hidvesem,
Kjér elfárattam.
Ezen idegen országban
Sokat siránkosztam,
Vadvirágból koszorut
Sirjára fohok most.

En is megtaláltam apám,
Kiért fáradosztam,
Kire egyes sorson
Mindig rábismhattam.
De már a föld alatt vagyok,
Most lettem csak árva nagyon.
Ha csak a jószívű népek
Nem lesnek pártomon.

Melyik bucsuben tanulta?
"Segesden, ott a zénekes bá-
csitá, / toponári féllábu é-
nekes, azt is tudom, hogy János
vód a neve, egyik lába nem vód
meg. Mankóná fogva járt / Ijen há-
borus énekeket.
-Ez az I. világháború alatt volt?
Alatta, tizenötbe, tizenhatba.
-Mi volt a címe, "is árva éneke?"
Kis árva éneke. / N. d. d. Tisza-köz, 1800

Hegujabb énekék minden szent helyre. Összeállította BUJTOR ANTAL.
Részvényomda Szigetvár.

Az özvegyi bus élet

Az özvegyi bus élet Jaj de keserü lehet,
Fáj a szívem, szomorú, Könnyem két orcámra hull,
Ejjelem és nappalxom Bánat és aggodalxom
Mert a kedves jó párom Elfödte a sirhalom.
Mint madár a fogságba, Vagyon a ~~ka~~ litkába,
En is magányosságba Jutottam özvegy sorba.
Jaj pedig az özvegynak Mert ők kesereghetnek,
Nagy az ő szívbánatjok Nincsen vigasztalójuk.
Akárminő kegyesen Süssön a nap fényesen,
Az özvegynak homályos, Mert az élete gyászos,
De mégis van reményem, El még édes Istenem,
Aki megvigasztalxhat s örökké boldogithat.

⊕
Alvva-örökbe bocsát

/ifj.Sümegei Györgyné füzetei és lapokból álló ajándékából/1977.ár.14.

/7.oldal/

Negyedik ének

Két kis árva siralmas panasza.

Oh fájdalmas szüz anya...

Oh kedves buzgó hivek, kik ide jöttetek,
Mireánk kis árvákra most figyelmezzetek,
Hallgassátok csak meg, hogy mi történt velünk,
Elmondjuk, de ti is sirni fogtok velünk.

Rettenetes fájdalom járta át szivünket,
Jaj, talán el sem tudjuk mondani ügyünket,
Édes atyánk, anyánk szegénységben éltek,
Az ágyban ~~hátukon~~ mind a ketten betegen feküdtek,

Oh jaj, de sokat sirtunk, nem volt ennivaló,
Csak egy falat kenyér sem, semmi szánkba való,
Mert a községben is inség uralkodott,
Senkitől sem kaphattunk betevő falatot.

Szegény jó atyánk meghalt, tovább nem bírhatta,
Az éhség és a bánat hatalmat vett rajta,

Kedves jó anyánk is harmadnapra meghalt
Jaj, a mi szivünk értük maj hogy meg nem hasadt.

Zokogva mind a ketten borultunk reájuk,
Önnyeinkkel áztattuk gyászos koporsójuk,
Jaj, szomorú óra, mért meg nem halhattunk,
Ki lesz a mi gyámolunk, ki könyörül rajtunk?

Ily keservesen sirtunk, mert árván maradtunk,
Éhség miatt lábunkon már alig állhattunk,
A község birája felfogott bennünket,
de, nem hogy könyörülne, számizött bennünket.

Szekerére rakott és a szolgájával,
Egy másik kis községbe elvitetett azzal;
De a község alatt megállt és ledobott,
Azonnala kocsival ő visszarobogott.

Térdeinkre hullottunk, keservesen sirtunk,
Jaj, már most hova legyünk, merre induljunk?
Megfogtama kezét kisebb testvéremnek,
Bementünk a községbe, hol nem ösmerének.

Vajjon most hova menjünk, hol kapunk kenyeret,
Amivel csillapítsuk már nagy éhségünket?
Egy szép urim házhoz hogy bekopogtattunk,
A háziur mindjárt reánk mordult.

Álljatok tovább innen, szentelen koncsorgók,
Tudom, hogy mért jöttetek, kitakarodjatok!
Kijöttünk, de tovább nem birtunk mi mennei,
A kutyajának éppen akkor adtak enni.

Nem tudtunk hát mást tenni, oda mentünk enni,
A kutya meg örömmel engedett étkezni,
Még a farkával is simogatott minket,
Mint kedves vendégeit, úgy tisztelt bennünket.

Ezt látván a háziur, csudálkozva mondja,
Mi ez? hát még a kutya megkönyörült rajta?
En, nagy irgalmatlan, házamból kiűztem,
Talán ezért engemet megver a jó Isten!

A két árva jóllakot kutya ételéből,
A háziurnak erre könny folyt szemeiből,
Mondá az árváknak: Jertek most be mindjárt,
Kik vagytok, honnan jöttök? nékem adjátok át.

Elmondta a két árva, kik voltak a szülei,
Hol laktak és hogy hívták, kiknek gyermekei,
A háziur erre székéből felkele,
A szomorú két árvát mindjárt megölelte.

Mondá nekik: Én vagyok a ti nagybátyjátok,
Atyátoknak testvére, s igen gazdag vagyok,
Mától fogva nekem gyermekeim vagytok,
Egyedül csak tietek lesz ez a nagy birtok.

Óh felséges Uristen! nagy a te jóságod,
Mert a szegény árvákat soha el, nem hagyod,
Gondot viselsz minden özvegy és árvákra,
Engedd hozzád juthassunk egykor mennyországba.

Nyomatott Gerő Zsigmond könyvnyomdájában Kaposvár.

Oh Mária, de ha nincsen nékem anyám,
 Nincsen itt a földön ki gondot visel rám,
 Oh mely olyan rossz a világ,
 Rokonaim is megutálnak,
 Vigasztalás helyett bánatot okoznak.
 Hozott néki menyből gyönyörű virágot,
 Ne sirasd kis lányom az édes anyádat,
 Mennyekben van, csak ne sirjál,
 E földön rád boldogság vár,
 Én vagyok tenéked felnevelő dajkád.
 Ne sirj lányom ne sirj, majd lesz édes anyád,
 Mennyből szűz Mária gondot visel reád,
 Egykor a csillagos égben,
 elem örvendezzél mennyben,
 Örökkön örökké tartandó örömben.
 Ezt mondván a kis lány; oh édes szűz anyám,
 Nem siratom anyám, ha te vagy pártonám,
 Te vagy legjobb édes anya,
 Ki az árvát el nem hagyja.
 Tudom nem leszek már soha többé árva.

Amen.

/más, de ebben az összefűzött sorozatban a folytatás a 9. oldalon/

Árvák vigasztalója

Dallama: Ime hogy magzatja született a szűznek.

Sir egy árva kislány kint a temetőben
 Térdepelvén, zokog, kesereg szívében,
 Jajszavakkal kiáltozza,
 Hogy nincsen már atyja anyja,
 Föld gyomrában nyugszik a vigasztalója.
 Imádkozik szegény és újra följajdul,
 "eserves könnycsepje anyja sírjára hull,
 Kelj fel, lekj fel édes anyám,
 Nincs aki gondot visel rám,
 Nem maradt e földön senki ilyen árván.

Elmult a fényes nap immár nyugvóra száll,
 A szegény kis árva mégis ott sirdogál,
 Imádkozik, sir magában,
 Mária leszállt hozzája,
 Így szól: ne sirj lányom, nem vagy többé árva.

Legujabb szent ének

boldogs. szüz Máriának keserves könnyhullatásának
emlékezetére
az árvák és özvegyek siralma.

Budán, 1884. Nyomatott Bagó Márton és fiánál.

Árvák vigasztalója.

Dallama: Ime hogy magzatja született a Szűznek.

1. Sir egy árva kis lány kint a temetőben
Térdepelvén, zokog, kesereg szívében,
Jajszavakkal kiáltozza:
Hogy nincsen már atyja, anyja,
Föld gyomrában nyugszik a vigasztalója.
2. Imádkozik szegény, és újra följajdul,
Keserves könnysepje anyja sírjára hull,
Kelj fel, kelj fel édes anyám,
Nincs a ki gondot visel rám,
Nem maradt e földön senki ilyen árván.
3. Elmúlt a fényes nap, immár nyugvóra száll,
A szegény kis árva mégis ott sirdogál,
Imádkozik, sír magában,
Mária leszállt hozzája,
Igy szól: ne sírj lányom, nem vagy többé árva.
4. Oh Mária, de ha nincsen nékem anyám,
Nincsen itt a földön ki gondot visel rám,
Oh mert olyan rossz a világ
Rokonaim is megutálnak
Vigasztalás helyett bánatot okoznak.
5. Hozott néki mennyből gyönyörű virágot,
Ne sírj kis lányom az édes anyádat,
Mennyekben van, csak ne sírjál,
E földön rád boldogság vár,
Én vagyok tenéked felnevelő dajkád.
6. Ne sírj lányom ne sírj, majd lesz édes anyád,
Mennyből szüz Mária gondot visel terád
Egykor a csillagos égben,
Velem örvendezzél mennyben,
Örökön örökké tartandó örömben.
7. Ezt mondván a kis lány: oh édes szüz anyám,
Nem siratom anyám, ha te vagy pátronám,
Te vagy legjobb édes anya,
Ki az árvát el nem hagyja,
Tudom nem leszek már soha többé árva.

Amen.

"egujabb szent ének az

á r v á k

és

özvegyekről.

/kis szárnyas angyal keresztet átölelő keze elől imára kulcsolt/

Nyomatott Paul Károlynál Baján.

Első ének.

Dala:Purgatórium tüzeiben.

Istennek fájdalmas anyja,
 Jaj tekints le az árvákra
 Nézd le könnyhullajtásainkra, jajszavaikra.
 Mert nincs aki vigasztalja
 Csak te ó fájdalmas anya.
 Semmi vig örömeik nincsen
 A szegény árváknak itten
 mert az ő jártuk, kelésük és lépésük
 Szomorú s izgalmatlan lévén,
 Vig csak e világon élvén.
 tele van szvök bánattal
 És szemeik könnyhullással.
 Deszergő jajföhászokkal, zokogással
 mert az árvát az is bántja
 Akinek nincs reá gondja.
 Mig orozájok elfonyadnak
 Az özvegynek és árváknak
 Mindenkitől elhagyatnak, utáltatnak,
 Még a nao sem úgy sűt rájuk
 Gyászba borult koronájok.
 Árvák, özvegyek siralma
 Feljut dicső menyországba
 Ott van az árváknak atya, édes anya
 Ki az árvát el nem hagyja
 Menyekben megjutátlmazza.
 Ne sirjatok szegény árvák
 Él Mária éges anyánk.
 "ajd letörlik orozátokról a könnyhullajtást,
 szemeitek könnyhullását
 megnyitja menynek kapuját.
 Jézus o fájdalmas szent anyja
 Oh emlékez fájdalmadra
 Viselj gondot az árvákra, szolgálóidra
 Mert az árva mindig árva
 Ha aranyból van is háza.
 egyen dicsőség Istennek
 Atya fiu szent léleknek
 Egyenlő három személynek, egy Istennek
 Tisztelet szűz Máriának
 A fájdalmas szűz anyának. AMEN.

Második ének

Dala:Oh egeknek királya miatyánk.

Jézus Krisztus drága piros vére
 Hulljon le a szenvedő lelkekre
 Kinek kezök égre van emelve
 Fájdalmak közt szemük könnyel telve.
 "allajátok ezt élő keresztények
 Segítséget kérnek kimult hivek
 Imádkozzunk atyánkért, anyánkért
 Hitves párunk elhunyt magzatinkért.

"ai napón azok szegény árva
 Édes atyát, anyát mint siratja
 Mert keserű az árva falatja
 Keserű, hogy nincsen atya anyja.
 Az özvegy is keserű hű párját
 Ezer cseppel önti könnyáporát.
 Fájdalmában zokog özvegy szive
 Hogy föld alatt nyugszik kedves hive.

Jóbarát is kedves barátjáért
 Mádkozik szenvedő lelkéért
 Kéri Jézust küldje védangyalát,
 Szabadítsa lángokból barátját.

"ettenetes az ő kinlódások
 Kegyes anya kérünk tekints rájuk
 Oh kegyes szűz légy vigasztalójuk
 A kínokból megszabadítójuk.

Oltalmadba fogadd mindnyájukat
 Szánd meg az ő szörnyű fájdalmukat
 Zólj Jézusnak a te szent fiadnak
 Szabadulást adjon a holtaknak.

Záporgyanént hullanak könnyeink,
 Mert nem látják színedet szemünk
 Szüntelenül hozzád esedeznek
 Oh szűz anyánk nyerj nekik kegyelmet.

Kérünk Jézus őt mély sebeidért
 A keresztfán kiontott véredért
 Szabadítsd a szenvedő lelkekért
 Nyisd meg nekik a magas egzeket
 Légyen nekik égi birodalom
 Mindnyájoknak ezt add meg Jézusom

Oh szüz Anyám, özvegy lettem;
A fényes nap beborult felettem,
Homályosan néz rám még a hold is
Keserű már nekem még a méz is!
Keserű már nekem ez a világ,
Az is leszen, még a halál le nem vág.
Oh szüz Anyám jöjj el, vigasztalj meg,
Mert ha nem jössz, halva találsz itt meg.

Olyan sok a szivemnek bánata
Mint a szememnek könnyhullatása.
Leborulok párom sírhalmára
Gyászos rózsát ültetek reája.

Könyeimnek ezer csepjét - mondom -
Kedves párom sírhalmát locsolom;
Meglocsolom ezernyi ezerrel,
Jó Istenem, miért is vetted még el?

Könyeimből ültettem a rózsát;
Kedves párom sírhalmán ragyog már;
Ottan ragyog, mint a fényes csillag,
De én reám homályosan csillog.

Midőn az olvasó titkát mondom,
Bánatom könyeim ráhullatom,

Azokból lesz a szép piros rózsa,
Szüz Mária oda jön hozzája.

Még azelőtt nem volt semmi szaga,
De már a virágok virága
Oda hozott oly jó illatokat,
Élőt, holtat, mindent megújítottat.

Összeszedem öröm lángszerelmem
A rózsából két koszorút fűztem:
Az egyiket kedves szüz Anyámnak,
A másikat kedves hű páromnak.

Máriának odaadtam kezébe,
Hogy tegye fel - szüz Anyám - fejére;
Feltette fejére, ott ragyogott,
Jézus karja kiterjesztve állott.

Várják ők azt, a ki tiszta szivből
Koszorút köt olvasószemekből;
Mekkötheti, a ki csak akarja,
Ki az olvasóját buzgón mondja,

Dicséret, dicsőség az Atyának
Szentlélekkel együtt szent Fiának
Tisztelet adassék Máriának.

Amen.

*Lepujtott lygósághoz vasat
napra igazán özvegyem -
valam a sz. vendégek c.*

Legujabb szent énekek és egy ima
A Mindenkör Segítő szűz Anyához Máriához.
minden szükségben.

Irta: Szilvász György. Nyomatott és kapható: az Egri Nyomda-
részvénytársaságnál.

A kis árva éneke.

Oh én szegény elmaradt árva,
Kinek nincs már sem atyja, sem anyja,
Akármerre tekintek alá s fel,
Mindenütt csak sirnom kell én nekem.
Rózsa volnék, de már elhervadtam,
Mivel korán árván elmaradtam,
Szüleimet nem is ismerhettem,
Majd leszakad az én árva szíven.
Szomorun sít még a nap is reám,
Mintha mond'ná, hova mégis kis árvám,
Minden bokor, minden azt kiáltja,
Hogy ez a gyermek atyátlan árva.
Édes anyám tehet meg sem kóstoltam,
Hogy milyen az anyai tej, aztat nem tudom,
Mondjátok meg ti kedves gyermekek,
Milyen lehet, édes volt-e nektek.
Nincs keserűbb az árva életnél,
Jaj mert nincs több édes anya egynél,
Ha ezt a jó anyát elvesztette,
Ráborul a fájdalom tengere.
Nagy a világ, se hossza, se vége,
De az árva nem lel nyugtot benne,
Zokogva sir a zárt ajtók mellett,
De nem talál könyörülő szívet.
Ne sirjátok árvák és özvegyek,
Mert halál nélkül nincs örök élet,
A mily keserves itt az elválás,
Oly édes lesz ott a viszontlátás.

Második ének

A keseredett szomorú szívé özvegyek árvák Sirpanasz éneke, a boldogságos szűz máriához.

Dallama: Mártírok asszonya egek királynéja stb.

Mind a zápor eső a magas egekből
 Ugy hullnak a könnyek árvák szemeiből
 Árváknak könnyei hulljatok, hulljatok
 A busz özvegyekkel zokogva sirjatok.
 Szegény özvegy árva sirhat keservesen
 Nincs ki megölelje csókolja szívesen
 Sirval eszi árva busz özvegy kenyerét
 Nincs ki csendesítése-buszsíve keservét
 Az egyik árvának, nincsem édes anyja
 A másiknak nincsen édes szülő anyja
 A harmadiknak meg sem anyja sem anyja
 A szegény özvegynek nincsen életpárja
 Bár merre keresse szülőit az árva
 Többé őket soha jaj föl ne találja
 Mert a temetőbe a sírok sorába
 Nyugszik az özvegyek árvák boldogsága.
 Özvegyen és árván ritka az az eset
 A szerencse fogjon ő velük jobb kezét
 Árvaság özvegység jaj de nagy fájdalom
 Halálos holtiglan bánat és siralom.
 Sirjatok özvegyek zokogjatok árvák
 Ti rajtatok úgy sem köynörül a világ
 Rég elhullatt a ti örömtök rózsája
 Temetőben nyugszik siron a fejfája.
 Fájdalom siralom sz árva özvegység
 Halálos holtiglan bánat, keserűség
 Aranyból legyen is gyögyel himzett ágya
 Csak azt mondják neki szegény özvegy árva.
 Halgassa meg minden jószívű keresztény
 A mit eléneklek ez mind világos tény
 Nemis volt nemis lesz oh de nem is lehet
 A ki annyit sirna mind az árva özvegy
 Fájdalom siralom az árva özvegység
 Halálos holtiglan bánat keserűség
 Lakhat palotában járhat az biborba
 Busz gerlével sirhatnyöghet egy bokorba
 Özvegynek árvának síró panasz hangján
 A kék égen még a fényes nap is meg áll
 A szelid holdnak is halavány arczája
 Ő is busan tekint az özvegy árvára
 A csillagok is gyász ruhába öltöznek
 Özvegyen és árván ők is keseregnek
 Minden elmentem őket megsajnálja
 A hit hideg világ jaj csak ő nem szánja
 Árvák édes anyja, oh szép szűz Mária
 Szegény özvegyeknek, kegyes pártfogója
 Egyes szemmel tekintsd az özvegy árvákat
 Jussonedgedbe a földi árvaságod
 Miatyánk ur Isten ki vagy a mennyekben
 Özvegyet és árvát fogadd kegyelmedbe
 Özvegy árvák vagyunk, Oh édes Istenünk.
 Engeddegykor veled menyekbe élhessünk.

Ammen.

Árvák és özvegyek itt összejöttük,
Hogy általad mennyből áldást nyerjenek... stb
Noha szent képedtől test szerint válunk,
De lélekben holtig nálad maradunk... stb.
Zokognak az özvegyek és árvák,
Keservökben szent nevedet kiáltják.. stb.
Tehát búcsút veszünk tőled oh szent hely,
Szűz anyánk, ne bocsáss áldás nélkül el.. stb.
Ne nézd édes anyánk sok bűneinket,
Fordítsd reánk még egyszer szemeidet,
Üdvözlégy ezerszer, mennyei szép viola.

Edig szüz Mária érettünk sirdogál,
Drága szent orcáján számatalan könny hullt már,
Ugy, hogy az Ur Jézus maga megsokalja,
Hogy értünk annyit sir az ő édes anyja.

Mennyei angyalok őtet bátoritják,
De nagy sirástól szüntetni nem tudják,
Nem tudja szüntetni maga sem sirását,
Mert látja a népnek a nagy gonoszságát.

Óh ti kersztények térjünk a Krisztushoz,
Ne kössük szivünket e gyarló világhoz,
Hiszen ez nem örök, ez csak mulandóság,
Ha megtér, Krisztusnál vár örök boldogság.

Nem e nagy világba maradni születnél,
Örökké állandó testet nem is nyertél,
Jön érted ahalál, mindenkor várhatod,
Nem leszel ily ép test, hanem hamu és por.

Naponta várhassuk az Isten verését,
A nagy káromlásért, amelyet teszünk,
Mindig csak mi értünk könyörög Mária,
Összekulcsolt kézzel az Ur Jézus anyja.

Jaj de sok ezereken mindig benned biznak,
Összetett kezekkel hozzád folyamodnak,
Szomoru sorsunkban könyörülj meg rajtunk,
Vigasztaló anyánk, kérd a Jézust értünk.

Óh ha te nem volnál kegyelemnek anyja,
Mi is lenne velünk drága szüz Mária,
Ha te is elhagynál, elpártolnál tőlünk,
Boldogasszony anyánk, mi lenne belőlünk.

Ha gyötör a sorsom, jól megérdemlettem,
Jaj, mert megbántottam a jó Istenemet,
Ilyen bűnös ember ugyan mit is várhat,
Lesz-e az Ur Jézusnál számára bocsánat.

Mertek ide árvák, ezt mondja Mária,
Szomoru szivetek ő megvigasztalaj,
Mert az árvák sorsát ő nagyon tudja,
Az árva kenyeret ő is megkóstolta.

Jaj de sir az árva, hullanak könnyei,
A bus özvegyekkel de fáj a sziveik,
Drága szüz Mária, vigasztald meg őket,
Hallgasd meg szüz anyám sok könyörgésüket.

Óh te vigasztaló szentséges szüz anyám,
Hallgasd meg az árva szomoru panaszát,
Nézd, hogy keregnek, könnyeket öntöznek,
Drága szent képednél sinak és reszketnek.

Azért ne sirjatok és ne zokogjatok,
mert szüz Mária édes jó anyátok,
Nem hagy el bennetek, mert ő nem mostoha,
Majd a sziveteket ő megvigasztalja.

Edves testvéreim, el ne csüggedjete,
Mert az Isten anyja könyörög értetek,
Csak őtet kérjétek összekulcsolt kézzel,
Ő is kéri Jézust érettünk mennyekben. Amen.

.....
Ő a bűnösöknek legjobbédés anyja,
Az árvát, özvegyet soha el nem hagyja.
Kit ti nem becsültök, ő azt felkarolja,
Az árvát, özvegyet mindig vigasztalja.

Naponta könyörög ő a bűnösökért,
Mégis szidakmazzuk a sok jöttettéért,
Edig immár a föld nem győzi tartani,
Föl fog az Istenhez bosszuért kiáltani.

Kálvassan János, Karolyi János

19) Bevezető cím (példaként)

A törökkoppányi Páli Lászlóné/1906/ búcsún vett istóriás füzetek-
ből kirt énekeket és imákat az alábbiak szerint énekelte:

Százezerszer üdvözlégy szüz Mária,
Mennyországnak gyöngye és koronája,
Ártatlanságnak szép lilioma,
Százszor üdvözlégy szép szüz Mária.

Van egy gyönyörű kert, gyémánt az ajtaja,
Égi rózsát terem, soha nincs bezárva,
Nincs ajtaján lakat, könnyen beleléphetsz,
Ha társata a szived, te is rózsá lehetsz.

Drágakövekkel van az körül keridve,
Mennyei könny ragyog minden szögletébe,
Közepén tündöklök Mária trónusa,
Mejben ragyogva ül a szép szüz Mária.

A kis árva imája

Ó, én szegény elmaradott árva,
Kinek nincs már sem apja sem anyja,
Akármerre tekintek alá s fel,
Mindenütt csak sirnom kell énnekem.
Rózsá volnék, de már elhervadtam,
Mivel korán árván elmaradtam,
Szüleimet nem is ismerhettem,
Majd leszakad az én árva szivem,
Szomorun sűt még a nap is reám,
Mintha mondaná, hogy még kis árvám,
Minden bokor, minden azt kiáltja,
Hogy ez a gyermek atyátlan árva,
Édesanyám tejét meg sem kóstoltam,
Hogy miben az anyai tej, aztat nem tudom,

Mondjátok meg ti kedves gyermekek,
Mijen lehet,édés volt-e,nekem. D: ?
Mincs keserübb az árvaéletnél,
Jaj,mert nincs több édesanya egynél,
Ha ezt a jó anyát elvesztette,
Ráborul a fájdalom tengere.
Nagy a világ,se hossza,se vége,
De az árva nem lel nyugtot benne,
Zokogva sir azért ajtóknél mellett,
De nem talál könnyrüllő szívet.
Ne sirjatok árvák és özvegyek,
Mert halál nélkül nincs örökélet,
Amij keserves itt az elválás,
Oj édes lessz ott a viszontlátás. -Irtta Szilvász György.

Nagyasszonyunk hazánk reménye, D: ?
Bus nemzeted zokogva les,
Nyujts irgalom-jobbod feléje,
Botlásiért ó,meg ne vesd.

Mi lesz belőlünk,hogyha elhagysz,
Bus árvaságunk sirva hervaszt,
Minden reményünk csak te vagy,
Szent szüzanyánk,szent szüzanyánk
ó,el ne hagyj.

-
Temetési ének

Leszállt a sötét sirba ő teste anyészetre, D: ?
Nyugodjál békeségben,fölebredsz itéletre,
Trombita harsogásra,Jézus kivó szavára,
Elő kell állanod számadásra.

Ó,mej nagy félelemmel élesz Józefát völgyébe,
Mer ott kimondják reád a végső szentenciát,